

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE
	Sivu 1(3)
	Versio: 10.11.2016
	Laatija(t): Risto Hilla 1.11.2016
	Tarkastaja(t): Hannele Kangas, Eeva-Maria Olkkonen 10.11.2016
PREANALYTIikka	Hyväksyjä: Tiina Mäki 17.1.2017
Virtsanäytteenotto	Katselmoitu: -
Virtsanäytteenotto virtsa-avanteesta	

Virtsanäytteenotto virtsa-avanteesta

Viittaukset	
HUSLAB	Näyteputket virtsatutkimuksiin http://huslab.fi/intra/preanalytiikan_kasikirja/naytteiden_vastaanottaminen_ja_kasittely/virtsaputkikartta_huslab.pdf

Virtsa-avanne on virtsarakon ja -putken korvaava muusta suolistosta eristetty suolen osa, jota pitkin virtsa johdetaan ulos, tavallisesti rakon poiston jälkeen. Se on joko märkäavanne (Brickerin rakko), jolloin virtsa valuu ulos esteettömästi, tai pidätyskykyinen avanne, jolloin virtsa katetroidaan erikseen ulos avanteen kautta virtsasäiliöstä. Laboratoriohenkilö ei ota näytteitä virtsa-avanteesta avanteen puhkaisemisvaaran takia.

Tutkimuspyyntö

1881	U –KemSeul	U –Kemiallinen seulonta
20033	U –Solut	U –Partikkelien peruslaskenta, koneellinen
1155	U –BaktVi	U –Bakteeri, viljely
1787	U –BaktEVi	U –Bakteeri, erikoisviljely
4078	U-Syto-1	U- Irtosolututkimus

Tutkimuspyynnön esitiedot

Tutkimuspyynnön esitiedot (näytteenottotapa, todellinen näytteenottoaika sekä U –BaktVi tutkimuksen yhteydessä mikrobilääkitys ja suunniteltu mikrobilääkitys) tallennetaan atk-järjestelmään joko näytteenoton tai näytteen vastaanoton yhteydessä. Jos rakko-aika ei ole tiedossa, valitaan lisätiedon vaihtoehdoista ? (=ei tiedossa). Jos lisätietoja ei tallenneta atk-järjestelmään näytteenoton yhteydessä osastolla, tiedot merkitään tarrakorteille ja laboratoriossa näytteen vastaanottaja lisää/muuttaa näytteen tiedot atk:lle.

Jos suolirakko on asennettu virtsarakon paikalle ja potilas antaa näytteen keskisuihkuvirtsana, valitaan näytteenottotavaksi ”Keskisuihkuvirtsa, suolirakko”.

Potilaan esivalmistelu

Virtsankeräyspussi irrotetaan avanteen pohjalaatasta, kuten hoitoyksikkö on neuvonut. Avanne pestään NaCl-liuoksella kostutetuilla taitoksilla.

Välineet

- Kertakäyttökäsineet
- Avanteen pesuliuokseksi steriili NaCl-liuos
- Pesulaitokset
- Vesivaippakatetri, aquaa liukastukseen

Kima Näytepurkki, tuotenumero 21820 tai muovipikari 120 ml.

Vacutest Kima -siirtoadapteri, tuotenro 21810

Virtsaputki Kima lisäaineeton, 10 ml, pyöreäpohjainen, tuotenro 14931

Virtsaputki BD säilöntäaineellinen, 10 ml (tuotenro 364955) tai 4 ml (tuotenro 364958)

Näytteenotto hoitoyksiköissä

Aqualla kostutettu vesivaippakatetri työnnetään avanteeseen sopivan syvälle, aikuisilla noin 5 cm:n syvyyteen. Näyte otetaan näytteenottopurkkiin.

Näytteenotto laboratoriossa

Potilas ottaa näytteen itse 120 ml näyteastiaan. Näytteenottaja varmistaa että pussin vaihtamisesta on korkeintaan 2 h.

Näytteen siirto näyteputkiin

Näyteputki ja näytemäärä (ks. erillinen ohjetaulu)

	<u>Näyteputki</u>	<u>Putkeen otettava virtsamäärä</u>
1881 U -Kemseul	Kima lisäaineeton putki	10 – 11 ml (vähintään 2,5 ml)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	10 ml (vähintään 6 ml)
1155 U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	4 ml (vähintään 2,5 ml)
1787 U -BaktEVi		tai 10 ml (vähintään 6 ml)

Virtsanäyte siirretään vakuumitekniikalla virtsanäyteputkiin. Vakuuminäyteputkien korkkeja ei saa avata, koska näyteputket ovat alipaineistettuja. Siirto muovipikarista tapahtuu siirtoadapterin avulla. Adapterin ja siirtoneulan kontaminoitumista on varottava. Jokaiselle pyydetylle tutkimukselle täytetään oma putki, jos näytettä on riittävästi. Ensin täytetään säilöntäaineelliset putket ja sen jälkeen lisäaineettomat putket. Jos näytettä riittää vain yhteen putkeen (2 tai 3 putken sijasta), täytetään yleensä säilöntäaineellinen putki 10 ml (väh. 6 ml) tai 4 ml (väh. 2,5 ml). Vaihtoehtoisesti pieni näytemäärä voidaan siirtää lisäaineettomaan putkeen, jos näyte voidaan toimittaa puolen tunnin kuluessa analysoitavaksi.

Näytteen siirto näytepurkista

- Näytepurkin kansi suljetaan tiiviisti ja poistetaan kannen tarra. Tarran alla on siirtoneula, jota on varottava. Näytepurkki asetetaan pöydälle.
- Näyteputki painetaan korkki edellä kannessa olevaa neulaa vasten niin, että neula lävistää korkin ja virtsa suihkuu putkeen. Virtsasuihkun loputtua putki poistetaan neulasta vetämällä varovasti ylöspäin.
- Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä **8 - 10 kertaa** ylösalaisin.
- Näytepurkki heitetään roskiin.

Näytteen siirto adapterin avulla

- Adapterin alaosa pidetään koko ajan näytteessä ja samalla näyteputki painetaan adapterin ylä-

osassa olevan neulan läpi.

- Putken annetaan täyttyä ja tilalle vaihdetaan toinen putki.
- Näyteputkia sekoitetaan kääntelemällä **8 - 10 kertaa** ylösalaisin

Näyteputkien merkitseminen

Putkiin kiinnitetään pystysuunnassa henkilötietotarrat, etiketin yläreunasta alaspäin, viivakoodin lukuununta ylhäältä alas. Jos on pyydetty useita tutkimuksia, ja näytettä saadaan vain yhteen putkeen, putkeen liimataan kaikkien tutkimusten tarrat poikittain.

Näytteen säilyvyys

	<u>Näyteputki</u>	<u>Näytteen säilyvyys</u>
1881 U -Kemseul	Kima lisäaineeton putki	8 tuntia huoneenlämmössä (1 vrk jääkaapissa)
20033 U -Solut	BD säilöntäaineellinen	1 vrk huoneenlämmössä (3 vrk jääkaapissa)
1155 U -BaktVi	BD säilöntäaineellinen	1 vrk huoneenlämmössä (2 vrk jääkaapissa)

Jos U -Solut ja U -BaktVi -tutkimukset otetaan säilöntäaineettomaan putkeen, näytteet on jäähdytettävä heti jääkaappilämpötilaan ja toimitettava mahdollisimman nopeasti laboratorioon. **Näytteen bakteri- ja solumäärät muuttuvat nopeasti huoneenlämmössä.** U -Solut on tutkittava kylmässä säilytystä, säilöntäaineettomasta putkesta 4 tunnin kuluessa, ja U-BaktVi 24 tunnin kuluessa.